

SPORAZUM
IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I
ŠVAJCARSKE KONFEDERACIJE
O SOCIJALNOJ SIGURNOSTI

"Službeni glasnik RS - Međunarodni ugovori", broj 13/10

Vlada Republike Srbije

i

Švajcarsko savezno veće

u želji da regulišu odnose dve države u oblasti socijalne sigurnosti, dogovorile su se da zaključe sledeći sporazum:

Deo I

Opšte odredbe

Član 1.

Definicija pojmova

(1) Izrazi u ovom sporazumu imaju sledeće značenje:

1. "Srbija" - Republika Srbija;
"Švajcarska" - Švajcarska Konfederacija;
2. "pravni propisi" - zakoni, podzakonski akti i drugi opšti akti koji se odnose na oblast socijalne sigurnosti iz člana 2. ovog sporazuma;
3. "teritorija"
 - u odnosu na Srbiju: teritorija Srbije;
 - u odnosu na Švajcarsku: teritorija Švajcarske;
4. "državljanin"
 - u odnosu na Srbiju: lice sa državljanstvom Srbije;
 - u odnosu na Švajcarsku: lice sa državljanstvom Švajcarske;
5. "članovi porodice i nadživela lica" - članovi porodice i nadživela lica ukoliko izvede svoja prava od državljana država ugovornica, izbeglica ili apatrida;
6. "periodi osiguranja" - periodi plaćenog doprinosa, periodi zaposlenja ili prebivanja, kao i sa njima izjednačeni periodi koji su priznati kao periodi osiguranja;
7. "prebivalište" - mesto u kome lice ima nameru da stalno boravi;
8. "stanovati" i "mesto stanovanja" - mesto u kome neko lice uobičajeno boravi;
9. "boravište" - mesto u kome lice privremeno boravi;
10. "nadležni organ"
 - u odnosu na Srbiju: ministarstva nadležna za pravne propise Srbije iz člana 2. stav 1. ovog sporazuma;
 - u odnosu na Švajcarsku: Savezni zavod za socijalno osiguranje;
11. "nosilac" - ustanova ili organ nadležan za sprovođenje pravnih propisa iz člana 2. ovog sporazuma;
12. "nadležni nosilac" - nosilac osiguranja kod koga je lice osigurano u trenutku podnošenja zahteva za davanje ili od koga ima ili bi imalo pravo na davanje;
13. "izbeglice" - izbeglice u smislu Konvencije o statusu izbeglica od 28. jula 1951. godine i Protokola o statusu izbeglica od 31. januara 1967. godine;
14. "apatridi" - lica bez državljanstva u smislu Konvencije o pravnom položaju lica bez državljanstva od 28. septembra 1954. godine i

15. "davanja" - novčana davanja ili davanja u naturi.

(2) U ovom sporazumu ostali izrazi imaju značenje koje im pripada u skladu sa pravnim propisima država ugovornica.

Član 2.

Pravni propisi na koje se ovaj sporazum odnosi

- (1) Ovaj sporazum se, ukoliko nije drugačije određeno, odnosi na:
- u Srbiji na pravne propise o:
 - 1) penzijskom i invalidskom osiguranju;
 - 2) osiguranju za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti i
 - 3) zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti.
 - u Švajcarskoj na:
 - 1) savezno zakonodavstvo o starosnom i porodičnom osiguranju;
 - 2) savezno zakonodavstvo o invalidskom osiguranju;
 - 3) savezno zakonodavstvo o osiguranju za slučaj povreda na radu i i van rada, kao i profesionalnih bolesti i
 - 4) u odnosu na član 3, kao i na Deo III, Poglavlje 1, Deo IV i Deo V na savezno zakonodavstvo o zdravstvenom osiguranju.
- (2) Ovaj sporazum se primenjuje i na sve pravne propise kojima se kodifikuju, menjaju ili dopunjuju pravni propisi navedeni u stavu 1. ovog člana.
- (3) Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana ovaj sporazum se odnosi i na pravne propise:
1. koji postojeće grane socijalne sigurnosti proširuju na nove kategorije lica, samo ukoliko država ugovornica koja promeni svoje pravne propise obavesti o tome, u roku od šest meseci nakon njihovog službenog objavljivanja, nadležni organ druge države ugovornice.
 2. koji uvode novu granu socijalne sigurnosti samo ako je to dogovoreno između država ugovornica.

Član 3.

Lica na koja se ovaj sporazum odnosi

Ovaj sporazum se odnosi na:

1. državljane država ugovornica, kao i na njihove članove porodice i nadživele članove porodice;
2. izbeglice i apatride, kao i njihove članove porodice i nadživele članove porodice ukoliko imaju prebivalište na teritoriji jedne od država ugovornica. Zadržava se pravo primene povoljnijih nacionalnih pravnih propisa i
3. u odnosu na član 7. st. 1. do 4, član 8. st. 3, 4. i 5. druga rečenica, član 9, član 10. stav 2, član 11, član 12, član 17. stav 1, članom 18, kao i Deo III, Poglavlje 3. na sva lica, bez obzira na državljanstvo.

Član 4.

Jednak tretman

(1) Ako ovim sporazumom nije drugačije određeno prilikom primene pravnih propisa jedne države ugovornice državljani druge države ugovornice, članovi njihovih porodica, kao i nadživeli članovi porodice su izjednačeni sa njenim državljanima, odnosno njihovim članovima porodice i nadživelim članovima porodice.

(2) Stav 1. ovog člana se ne primenjuje na švajcarske pravne propise o:

1. dobrovoljnom starosnom, porodičnom i invalidskom osiguranju;
2. starosnom, porodičnom i invalidskom osiguranju švajcarskih državljana koji rade u inostranstvu u službi Konfederacije, ili neke organizacije navedene u članu 1a. stav 1. slovo c), br. 2. i 3. Saveznog zakona o starosnom i porodičnom osiguranju i
3. dobrovoljnom starosnom, porodičnom i invalidskom osiguranju za švajcarske državljanke zaposlene kod nekog institucionalno povlašćenog lica u skladu sa članom 1a. stav 4. slovo b) Saveznog zakona o starosnom i porodičnom osiguranju.

Član 5.

Transfer davanja

(1) Lice navedeno u članu 3. tač. 1. i 2. ovog sporazuma koje ima pravo na novčano davanje u skladu sa pravnim propisima iz člana 2. ovog sporazuma, a davanja će se isplaćivati u punom obimu i bez ikakvih ograničenja, sve dok ima prebivalište na teritoriji jedne od država ugovornica, pod rezervom primene odredaba st. 2. do 4. ovog člana.

(2) Redovne penzije švajcarskog invalidskog osiguranja za osiguranike sa stepenom invalidnosti manjim od 50%, kao i vanredne penzije i naknade bespomoćnim licima iz švajcarskog starosnog, porodičnog i invalidskog osiguranja odobravaju se samo u slučaju prebivališta u Švajcarskoj.

(3) Novčana davanja ostvarena u skladu sa pravnim propisima jedne države ugovornice, isplaćuju se državljaninu druge države ugovornice, članovima njegove porodice i nadživelim članovima porodice koji prebivaju na teritoriji treće države, pod istim uslovima i u istom obimu kao i sopstvenim državljanima, odnosno članovima njihove porodice i nadživelim članovima porodice koji prebivaju na teritoriji te treće države.

(4) Stav 1. ovog člana ne primenjuje se na davanja po osnovu najniže penzije ostvarene u skladu sa pravnim propisima Srbije.

Deo II

Odredbe o pravnim propisima koji se primenjuju

Član 6.

Opšta odredba

Obaveza osiguranja određuje se prema pravnim propisima one države ugovornice na čijoj teritoriji lice obavlja posao, ako odredbama čl. 7. do 9. ovog sporazuma nije drugačije određeno.

Član 7.

Posebne odredbe

(1) Ako preduzeće sa sedištem na teritoriji jedne države ugovornice uputi zaposlenog na teritoriju druge države ugovornice, na njega se, najduže do kraja 24 kalendarskog meseca od dana upućivanja primenjuju pravni propisi prve države ugovornice, kao da je zaposlen na njenoj teritoriji. Ukoliko se upućivanje produži preko tog roka primena pravnih propisa prve države ugovornice može se produžiti za period koji dogovorno utvrde nadležni organi država ugovornica.

(2) Zaposleni u preduzeću za drumski, železnički i vazdušni saobraćaj sa sedištem na teritoriji jedne države ugovornice, koji su zaposleni na teritoriji obe države ugovornice podležu pravnim propisima one države ugovornice na čijoj teritoriji se nalazi sedište preduzeća, kao da su tamo zaposleni. Ukoliko zaposleni imaju prebivalište na teritoriji druge države ugovornice ili su trajno zaposleni u filijali ili stalnom predstavništvu tog preduzeća podležu pravnim propisima te države ugovornice.

(3) Zaposleni u javnim službama jedne države ugovornice koji su upućeni na teritoriju druge države ugovornice podležu pravnim propisima države ugovornice koja ih je uputila.

(4) Na članove posade broda, državljanke država ugovornica, primenjuju se pravni propisi države pod čijom zastavom brod plovi.

Član 8.

Zaposleni u diplomatskim misijama i konzularnim predstavništvima

(1) Na državljane jedne države ugovornice koje ona uputi, u svojstvu članova diplomatske misije ili konzularnog predstavništva, na teritoriju druge države ugovornice primenjuju se pravni propisi prve države ugovornice.

(2) Na državljane jedne države ugovornice koji su zaposleni na teritoriji druge države ugovornice pri diplomatskoj misiji ili konzularnom predstavništvu prve države ugovornice primenjuju se pravni propisi druge države ugovornice. Ova lica se mogu, u roku od tri meseca od dana zaposlenja ili od dana stupanja na snagu ovog sporazuma, opredeliti za primenu pravnih propisa prve države ugovornice.

(3) Ako diplomatska misija ili konzularno predstavništvo jedne države ugovornice na teritoriji druge države ugovornice zaposli lica koja su osigurana prema pravnim propisima te države ugovornice mora ispunjavati obaveze u skladu sa pravnim

propisima te države ugovornice. Isto važi i za državljane iz st. 1. i 2. ovog člana koji takva lica zapošljavaju u svojoj ličnoj službi.

(4) St. 1. do 3. ovog člana se ne primenjuje na počasne konzule i kod njih zaposlena lica.

(5) Državljeni jedne države ugovornice koji su zaposleni na teritoriji druge države ugovornice u službi diplomatske misije ili konzularnog predstavništva treće države i koji nisu osigurani niti u toj niti u svojoj matičnoj državi biće osigurani prema pravnim propisima druge države ugovornice. Ovo se primenjuje na švajcarsko starosno, porodično i invalidsko osiguranje analogno na bračnog druga i na decu koja sa njima borave u Švajcarskoj ukoliko nisu osigurani prema švajcarskim pravnim propisima.

Član 9.

Izuzeci

Nadležni organi dve države ugovornice mogu sporazumno dogovoriti izuzetke od čl. 6, 7. i člana 8. stav 2. ovog sporazuma.

Član 10.

Članovi porodice

(1) Ako lice u skladu sa čl. 7, 8. st. 1. i 2. i člana 9. za vreme zaposlenja u jednoj državi ugovornici i dalje podleže pravnim propisima druge države ugovornice, to se odnosi i na njegovog bračnog druga i decu koji sa njim borave na teritoriji prve države ugovornice, ukoliko tamo nemaju sopstveni osnov osiguranja.

(2) Ako se u skladu sa stavom 1. ovog člana na bračnog druga i decu primenjuju švajcarski pravni propisi, oni su osigurani u starosnom, porodičnom i invalidskom osiguranju.

Deo III

Posebne odredbe

Poglavlje 1.

Bolest i materinstvo

Član 11.

Sabiranje perioda osiguranja u Švajcarskoj

(1) Ako jedno lice premesti svoje mesto prebivališta ili delatnosti sa teritorije Srbije na teritoriju Švajcarske i, u roku od tri meseca nakon prestanka zdravstvenog osiguranja u Srbiji, se osigura kod švajcarskog osiguranja za dnevnu naknadu, period osiguranja navršen u Srbiji se uzima u obzir prilikom sticanja prava na davanje.

(2) Period osiguranja u skladu sa stavom 1. ovog člana se uzima u obzir za dnevnu naknadu u slučaju materinstva samo ako je osiguranik prethodno bio tri meseca osiguran kod švajcarskog osiguranja.

Član 12.

Sabiranje perioda osiguranja u Srbiji

- (1) Ako lice premesti mesto prebivališta iz Švajcarske u Srbiju i tamo je zdravstveno osigurano ima pravo na davanja iz tog osiguranja. Ukoliko je to potrebno, u obzir se uzimaju i periodi osiguranja navršeni prema švajcarskim pravnim propisima.
- (2) Ako korisnik švajcarske penzije premesti prebivalište iz Švajcarske u Srbiju ima pravo na zdravstvenu zaštitu pod uslovom da plaća doprinose u skladu sa pravnim propisima Srbije.
- (3) St. 1. i 2. ovog člana analogno se primenjuju i na članove porodice.

Poglavlje 2.

Invalidsko, starosno i porodično osiguranje

Primena švajcarskih pravnih propisa

Član 13.

Rehabilitacija

- (1) Državljeni Srbije koji su, neposredno pre nastupanja invalidnosti bili obavezni na plaćanje doprinosa u švajcarskom starosnom, porodičnom i invalidskom osiguranju primaju mere rehabilitacije za vreme boravka u Švajcarskoj, pri čemu se primenjuje član 15. ovog sporazuma.
- (2) Državljeni Srbije, koji ne obavljaju delatnost i koji, pri nastupanju invalidnosti ne ispunjavaju starosne uslove vezane za obavezu plaćanja doprinosa za švajcarsko starosno, porodično i invalidsko osiguranje, ali su tamo osigurani, imaju pravo na mere rehabilitacije sve dok u Švajcarskoj imaju svoje prebivalište, ukoliko su pre nastupanja invalidnosti najmanje jednu, godinu neprekidno, stanovali u Švajcarskoj. Maloletna deca, takođe, imaju pravo na te mere u slučaju kada imaju prebivalište u Švajcarskoj, ili su kao invalidi tamo rođena, ili su tamo neprestano stanovala od svog rođenja.
- (3) Državljeni Srbije koji stanuju u Švajcarskoj, i koji napuste Švajcarsku na period ne duži od tri meseca ne prekidaju svoje prebivalište u Švajcarskoj u smislu stava 2. ovog člana.
- (4) Dete koje je kao invalid rođeno u Srbiji i čija je majka, u toku te trudnoće, boravila u Srbiji ukupno najviše dva meseca, zadržavajući prebivalište u Švajcarskoj, ima ista prava kao dete rođeno kao invalid u Švajcarskoj. Švajcarsko invalidsko osiguranje preuzima, u slučaju porođajnih anomalija deteta, troškove nastale u prva tri meseca nakon rođenja u Srbiji, do obima u kome bi takva davanja moralo da prizna u Švajcarskoj. Prva i druga rečenica ovog stava se primenjuju i na decu koja su rođena kao invalidi van teritorije država ugovornica. Švajcarsko invalidsko osiguranje preuzima troškove nastale po tom osnovu pod uslovom da su mere, u skladu sa zdravstvenim stanjem deteta, morale odmah biti preduzete.

Član 14.

Sabiranje perioda osiguranja

- (1) Ako lice ispunjava uslove za sticanje prava na redovnu penziju na osnovu invalidskog osiguranja predviđeno švajcarskim pravnim propisima ne samo na osnovu perioda osiguranja u skladu sa švajcarskim propisima, nadležni nosilac osiguranja pri ostvarivanju prava na takva davanja uzima u obzir periode osiguranja i periode istog statusa u skladu sa srpskim pravnim propisima, ukoliko se ne poklapaju sa periodima u skladu sa švajcarskim pravnim propisima.
- (2) Ako lice iz člana 3. tačka 1. ovog sporazuma i pored primene stava 1. ovog člana ne ispunjava uslove za pravo na davanja, švajcarski nosilac osiguranja uzima u obzir i periode osiguranja navršene u nekoj trećoj državi, koja je sa Švajcarskom zaključila sporazum o socijalnom osiguranju, a koji predviđa sabiranje perioda osiguranja radi sticanja prava na redovnu penziju na osnovu švajcarskog invalidskog osiguranja.
- (3) Ako je period osiguranja navršen u skladu sa švajcarskim pravnim propisima kraći od 12 meseci ne primenjuju se st. 1. i 2. ovog člana.
- (4) Za utvrđivanje visine davanja uzimaju se u obzir isključivo periodi osiguranja navršeni u skladu sa švajcarskim pravnim propisima. Utvrđivanje se vrši u skladu sa švajcarskim pravnim propisima.

Član 15.

Jednokratne otpremnine

- (1) Državljeni Srbije i nadživeli članovi porodice imaju pod istim uslovima kao i švajcarski državljani i njihovi nadživeli članovi porodice pravo na redovne penzije i obeštećenja za bespomoćna lica na osnovu švajcarskog starosnog i porodičnog osiguranja, pod rezervom primene st. 2. do 5. ovog člana.
- (2) Ukoliko državljani Srbije i njihovi nadživeli članovi porodice koji ne stanuju u Švajcarskoj imaju pravo na redovnu delimičnu penziju, koja iznosi najviše deset posto odgovarajuće redovne penzije u punom iznosu, njima se umesto delimične penzije priznaje pravo na jednokratnu otpremninu u visini gotovinskog iznosa penzije. Ukoliko državljani Srbije ili njihovi nadživeli članovi porodice, koji su primili takvu delimičnu penziju, definitivno napuštaju Švajcarsku, takođe im se priznaje pravo na jednokratnu otpremninu, koja odgovara iznosu penzije u trenutku napuštanja Švajcarske.
- (3) Ukoliko redovna delimična penzija iznosi više od deset procenata, ali najviše dvadeset procenata odgovarajuće redovne penzije u punom iznosu, državljani Srbije ili njihovi nadživeli članovi, koji ne stanuju u Švajcarskoj ili je definitivno napuštaju, mogu da biraju između prilagođavanja penzije ili jednokratne otpremnine. Ovaj izbor mora da se izvrši u toku postupka utvrđivanja penzije, ukoliko dotično lice pri nastupanju slučaja osiguranja stanuje van Švajcarske, ili pri napuštanju zemlje, ukoliko je lice u Švajcarskoj već primalo penziju.
- (4) Ukoliko su u slučaju bračnog para oba supružnika bila osigurana kod švajcarskog osiguranja, jednokratna otpremnina se isplaćuje jednom supružniku samo ukoliko drugi supružnik takođe ima pravo na penziju.
- (5) Nakon isplate jednokratne otpremnine od strane švajcarskog osiguranja, prema tom osiguranju ne mogu se više ostvariti nikakva prava na osnovu plaćenih doprinosa.

(6) St. 2. do 5. ovog člana primenjuju se na redovne penzije po osnovu švajcarskog invalidskog osiguranja, ukoliko je lice koje ima pravo na penziju navršilo 55 godina života i, u tom slučaju, ne vrši se provera uslova u vezi sa utvrđivanjem invaliditeta.

Član 16.

Vanredne penzije

(1) Državljanin Srbije ima pod istim uslovima kao i švajcarski državljanin pravo na vanrednu porodičnu penziju, vanrednu invalidsku penziju ili vanrednu starosnu penziju, koja zamenjuje vanrednu porodičnu ili invalidsku penziju, ukoliko je to lice neposredno pre trenutka u kojem se zahteva penzija neprekidno stanovalo u Švajcarskoj najmanje pet godina.

(2) Vreme stanovanja u Švajcarskoj u smislu stava 1. ovog člana smatra se kao neprekidno, ukoliko se Švajcarska u toku kalendarske godine ne napušta duže od tri meseca. U izuzetnim slučajevima period od tri meseca može biti produžen. Periodi u kojima su državljani Srbije koji stanuju u Švajcarskoj bili oslobođeni osiguranja kod švajcarskog starosnog, porodičnog i invalidskog osiguranja ne računaju se u periode stanovanja u Švajcarskoj.

(3) Povraćaji doprinosa plaćenih švajcarskom starosnom i porodičnom osiguranju, a koja su izvršena pre stupanja sporazuma na snagu, kao i jednokratne otpremnine u skladu sa članom 15. st. 2. do 6. ovog sporazuma ne predstavljaju prepreku za ostvarivanje prava na vanredne penzije u skladu sa stavom 1. ovog člana. Međutim, u tim slučajevima se doprinosi čiji je povraćaj izvršen ili isplaćene jednokratne otpremine prebijaju sa iznosima penzija koje se priznaju.

B. Primena pravnih propisa Srbije

Član 17.

Sabiranje perioda osiguranja

(1) Ako lice ne ispunjava uslove predviđene pravnim propisima Srbije za ostvarivanje prava na davanja iz penzijskog i invalidskog osiguranja samo na osnovu perioda osiguranja navršenih u skladu sa pravnim propisima Srbije, onda se, za sticanje prava na ta davanja, sabiraju periodi osiguranja navršeni u skladu sa švajcarskim pravnim propisima sa periodima osiguranja navršenim u skladu sa srpskim pravnim propisima, ukoliko se ne preklapaju.

(2) Ako lice iz člana 3. tač. 1. ili 2. ovog sporazuma ne ispunjava uslove za ostvarivanje prava na davanja ni primenom stava 1. ovog člana, nosilac osiguranja u Srbiji uzima u obzir i periode osiguranja navršene u nekoj trećoj državi, sa kojom Srbija ima zaključen sporazum o socijalnoj sigurnosti, a koji predviđa sabiranje perioda osiguranja.

Član 18.

Obračun davanja

Ako pravo na davanje postoji samo primenom člana 17. ovog sporazuma nadležni nosilac utvrđuje pravo na davanje tako što:

- obračunava teoretski iznos davanja koji bi pripadao, da je ukupan period osiguranja, koji se uzima u obzir za obračun davanja, izvršen prema pravnim propisima Srbije;
- na osnovu tako obračunatog iznosa utvrđuje iznos davanja srazmeran odnosu između perioda osiguranja izvršenog prema pravnim propisima Srbije i ukupnog perioda osiguranja, koji se uzima u obzir za obračun davanja;
- u slučaju kada je ukupan period osiguranja koji se uzima u obzir primenom člana 17. ovog sporazuma, duži od najdužeg perioda osiguranja prema pravnim propisima Srbije, utvrđuje se iznos davanja srazmerno periodu osiguranja izvršenom prema tim pravnim propisima i perioda osiguranja na osnovu kojeg se utvrđuje iznos davanja u punom iznosu.

Član 19.

Primena čl. 17. i 18.

Ne dirajući u odredbe za primenu člana 15. st. 2. do 6. ovog sporazuma, nadležni nosilac u Srbiji će, radi primene čl. 17. i 18. ovog sporazuma uzeti u obzir i periode osiguranja izvršene prema švajcarskim pravnim propisima.

Poglavlje 3.

Osiguranje za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti

Član 20 .

Davanja u naturi

- (1) Lice osigurano u skladu sa pravnim propisima jedne države ugovornice, koje na teritoriji druge države ugovornice doživi povredu na radu ili profesionalnu bolest, ima pravo da, od nosioca osiguranja u mestu boravka, zahteva sva potrebna davanja u naturi.
- (2) Ako lice u skladu sa pravnim propisima jedne države ugovornice zbog povrede na radu ili profesionalne bolesti ima pravo na davanja u naturi, onda mu se ona priznaju i kada za vreme lečenja promeni mesto boravka na teritoriju druge države ugovornice. Za promenu mesta boravka potrebna je prethodna saglasnost nosioca osiguranja koji ima obavezu plaćanja. Saglasnost se izdaje ukoliko protiv nje nisu uloženi lekarski prigovori. Nosilac osiguranja koji upućuje obaveštava nosioca osiguranja u državi boravka neposredno po davanju saglasnosti.
- (3) Davanje u naturi na koje lice iz st. 1. i 2. ovog člana ima pravo, priznaje se u skladu sa pravnim propisima koji važe za nosioca osiguranja u mestu boravka.
- (4) Ortopedska i druga pomagala i druga materijalna davanja većeg značaja, odobravaju se, osim u izuzetno hitnim slučajevima, samo uz prethodnu saglasnost nosioca osiguranja koji ima obavezu plaćanja.
- (5) Nadležni nosilac će nadležnom nosiocu koji je pružio davanja u skladu sa st. 1. do 4. ovog člana naknaditi nastale troškove, osim administrativnih troškova. Nadležni organi mogu da dogovore i drugačiji postupak.

Član 21.

Prethodne povrede na radu i profesionalne bolesti

Ako pravni propisi jedne države ugovornice predviđaju da se kod ocene stepena radne sposobnosti po osnovu povrede na radu ili profesionalne bolesti moraju uzeti u obzir i povrede na radu ili profesionalne bolesti koje su ranije nastale, to se odnosi i na ranije nastale povrede na radu ili profesionalne bolesti koje se priznaju prema pravnim propisima druge države ugovornice, kao da su nastale prema pravnim propisima prve države ugovornice.

Član 22.

Povrede van rada

Čl. 20. i 21. ovog sporazuma važe i za povrede van rada u smislu švajcarskih pravnih propisa.

Član 23.

Davanja za slučaj profesionalne bolesti

Ako pravo na davanje po osnovu profesionalne bolesti postoji prema pravnim propisima obe države ugovornice, davanje se odobrava prema pravnim propisima države ugovornice na čijoj teritoriji je poslednji put obavljena delatnost koja je mogla izazvati takvu profesionalnu bolest.

Član 24.

Pogoršanje profesionalne bolesti

Ako lice koje dobija ili je dobijalo davanje po osnovu profesionalne bolesti prema pravnim propisima jedne države ugovornice podnese zahtev za davanje prema pravnim propisima druge države ugovornice po osnovu pogoršanja te profesionalne bolesti zbog bolesti iste vrste, primenjuje se sledeće:

1. ako lice nije imalo zaposlenje na teritoriji druge države ugovornice, koje je moglo izazvati ili pogoršati profesionalnu bolest, nadležni nosilac prve države ugovornice je obavezan da odobri davanje prema svojim pravnim propisima i na svoj teret, uzimajući u obzir pogoršanje;
2. ako je lice imalo zaposlenje na teritoriji druge države ugovornice koje je moglo izazvati ili pogoršati profesionalnu bolest, nadležni nosilac prve države ugovornice je obavezan da odobri davanje prema svojim pravnim propisima, ne uzimajući u obzir pogoršanja. Nadležni nosilac druge države ugovornice odobrava davanje u visini razlike između davanja koje pripada nakon pogoršanja i davanja koje bi pripadalo prema njegovim pravnim propisima pre pogoršanja bolesti, da je bolest nastupila prema tim pravnim propisima.

Deo IV

Odredbe o primeni

Član 25.

Saradnja nadležnih organa

Nadležni organi:

1. ugovaraju administrativne mere potrebne za sprovođenje ovog sporazuma;
2. navode organe za vezu u cilju efikasnijeg sprovođenja ovog sporazuma posebno radi jednostavnog i brzog povezivanja nosilaca dve države ugovornice;
3. uzajamno se obaveštavaju o svim merama koje preduzimaju u cilju sprovođenja ovog sporazuma i
4. uzajamno se obaveštavaju o izmenama svojih pravnih propisa u vezi sa primenom ovog sporazuma.

Član 26.

Pravna i administrativna pomoć

(1) Nadležni organi, organi za vezu i nosioci država ugovornica pružaju prilikom sprovođenja ovog sporazuma uzajamnu pomoć, kao da se radi o primeni sopstvenih pravnih propisa. Ova pomoć je besplatna, izuzev novčanih troškova.

(2) Stav 1. ovog člana, prva rečenica, se odnosi i na lekarske preglede. Ako nadležni nosilac na čijem području osiguranik prebiva ili boravi raspolaže lekarskim izveštajima i odgovarajućom medicinskom dokumentacijom on ih, bez naknade, prosleđuje nadležnom nosiocu druge države ugovornice. Lekarski pregledi i izveštaji koji se obavljaju isključivo zbog primene pravnih propisa jedne države ugovornice, a odnose se na lica koja u drugoj državi ugovornici imaju prebivalište ili boravište, obaviće na zahtev nadležnog nosioca i na njegov teret nosilac mesta prebivališta ili boravišta. Lekarski pregledi i izveštaji koji se obavljaju zbog primene pravnih propisa obe države ugovornice padaju na teret nosioca mesta prebivališta ili boravišta tog lica.

Član 27.

Sprečavanje neosnovanog ostvarivanja prava

(1) U cilju sprečavanja neosnovanog ostvarivanja i korišćenja prava iz penzijskog, porodičnog i invalidskog osiguranja, kao i po osnovu povrede na radu i profesionalne bolesti, nosioci osiguranja država ugovornica mogu, u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom, vršiti dodatne provere ako postoji osnovana sumnja da lice neosnovano koristi ili je koristilo pravo na davanje ili podnelo zahtev za davanje.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana nosilac osiguranja jedne države ugovornice može angažovati ovlašćenu specijalizovanu instituciju u drugoj državi ugovornici koja će, u njegovo ime i za njegov račun, izvršiti dodatnu proveru, a u skladu sa pravnim propisima druge države ugovornice.

Član 28.

Oslobađanje od taksi i overa

(1) Oslobođenja ili umanjjenja taksi i poreza predviđenih pravnim propisima jedne države ugovornice za isprave, dokumenta i pismene podneske koji se podnose zbog primene pravnih propisa te države ugovornice, odnosi se i na odgovarajuće isprave, dokumenta i pismene podneske koji se podnose zbog primene ovog sporazuma ili primene pravnih propisa druge države ugovornice.

(2) Organi i nosioci država ugovornica neće zahtevati diplomatsku ili konzularnu overu isprava, dokumenata i pismenih podnesaka, koji se podnose prilikom primene ovog sporazuma.

Član 29.

Rokovi

Zahtevi, izjave i pravna sredstva koje treba primenom pravnih propisa jedne države ugovornice, u određenom roku, podneti organu ili nosiocu te države ugovornice smatraju se blagovremeno podnetim ukoliko se, u istom roku, podnesu odgovarajućem organu ili nosiocu druge države ugovornice. Institucija druge države ugovornice unosi datum prijema na podnesku i prosleđuje nadležnoj instituciji prve države ugovornice.

Član 30.

Potraživanje neosnovano plaćenih iznosa

U slučaju da je nosilac jedne države ugovornice nepravilno isplatio novčana davanja taj iznos može biti naplaćen u njegovu korist iz zaostalih isplata davanja, u skladu sa pravnim propisima druge države ugovornice.

Član 31.

Naknada štete

(1) Ako lice koje prema pravnim propisima jedne države ugovornice prima davanja za štetu koja je nastala na teritoriji druge države ugovornice i ima prema njegovim pravnim propisima pravo na naknadu štete od trećeg lica, tada pravo na tu naknadu prelazi na nosioca prve države ugovornice prema njegovim pravnim propisima. Druga država ugovornica priznaje taj prelazak.

(2) Ako nosioci obe države ugovornice prilikom primene stava 1. ovog člana imaju pravo na naknadu štete u vezi sa istovrsnim davanjima, oni postaju solidarni poverioci. U međusobnom odnosu se nalaze u obavezi da se namire srazmerno davanjima koja moraju platiti.

Član 32.

Zaštita ličnih podataka

Ako se na osnovu ovog sporazuma dostavljaju lični podaci na njihovu obradu i zaštitu primenjuju se, uz poštovanje u svakoj državi ugovornici nacionalnog i međunarodnog prava o zaštiti podataka, sledeće odredbe:

1. Institucija jedne države ugovornice može dostaviti lične podatke nadležnim institucijama druge države ugovornice samo radi sprovođenja ovog sporazuma i pravnih propisa na koje se on odnosi. Te institucije ih obrađuju i koriste samo u navedene svrhe. Obrada u druge svrhe je dozvoljena, uključujući i sudske postupke, u skladu sa pravnim propisima druge države ugovornice, ako to služi svrsi socijalnog sigurnosti.
2. Institucija koja je dostavila podatke je obavezna da se stara o njihovoj tačnosti, kao i o proporcionalnosti u odnosu na svrhu koja se želi postići njihovim dostavljanjem, pri čemu se mora voditi računa o zabrani dostavljanja u skladu sa nacionalni pravnim propisima. Ukoliko su dostavljeni netačni podaci ili podaci koji nisu smeli biti dostavljeni, o tome se, bez odlaganja, obaveštava institucija koja je podatke primila. Ta institucija je obavezna da te podatke ispravi ili ih uništi.
3. Prosleđeni lični podaci se čuvaju onoliko dugo koliko to zahteva svrha zbog koje su dostavljeni. Podaci se ne mogu brisati ukoliko postoji mogućnost da brisanjem budu ugroženi zaštite vredni interesi lica u oblasti socijalne sigurnosti.
4. Institucije koje šalju i primaju podatke su obavezne da lične podatke koji se dostavljaju efikasno zaštite od neovlašćenog pristupa, izmene i objavljivanja.

Član 33.

Način isplate

- (1) Nosiocac nadležan za pružanje davanja prema ovom sporazumu izvršava svoju obavezu, sa oslobađajućim dejstvom, isplatom novčanih davanja korisnicima u svojoj nacionalnoj valuti.
- (2) Ako nosilac jedne države ugovornice treba da izvrši plaćanje nosiocu druge države ugovornice, plaćanje se vrši u valuti druge države ugovornice.
- (3) Ako jedna država ugovornica donese propise o ograničenju deviznog prometa, dve države ugovornice će, uz obostranu saglasnost, bez odlaganja, preduzeti mere kako bi se obezbedila plaćanja obostrano dugovanih iznosa prema ovom sporazumu.

Član 34.

Dobrovoljno osiguranje

Državljanii jedne države ugovornice koji imaju prebivalište na teritoriji druge države ugovornice imaju mogućnost dobrovoljnog osiguranja, plaćanja doprinosa tom osiguranju i primanja stečenih penzija iz tog osiguranja za slučaj invalidnosti, starosti i smrti, u skladu sa pravnim propisima države čiji su državljani.

Član 35.

Upotreba službenih jezika

- (1) Organi i nosioci jedne države ugovornice ne mogu odbiti obradu zahteva i drugih podnesaka zbog toga što su oni sačinjeni na službenom jeziku druge države ugovornice.
- (2) Prilikom primene ovog sporazuma organi i nosioci država ugovornica komuniciraju međusobno, kao i sa zainteresovanim licima ili njihovim zastupnicima na svojim službenim jezicima.

Član 36.

Rešavanje sporova

Sve probleme koji nastaju u sprovođenju i tumačenju odredaba ovog sporazuma rešavaju dogovorno nadležni organi država ugovornica.

Deo V

Prelazne i završne odredbe

Član 37.

Prelazne odredbe

- (1) Ovaj sporazum se odnosi i za osigurane slučajeve koji su nastali pre njegovog stupanja na snagu.
- (2) Odluke donete pre stupanja na snagu ovog sporazuma ne sprečavaju njegovu primenu.
- (3) O zahtevima lica za priznavanje prava na penziju koji su odbijeni pre stupanja na snagu ovog sporazuma ponovo se, po zahtevu, odlučuje u skladu sa ovim sporazumom. Ponovno odlučivanje može se izvršiti i po službenoj dužnosti.
- (4) Ovaj sporazum ne daje osnov za pravo na davanje za period pre njegovog stupanja na snagu.
- (5) Za utvrđivanje prava na davanja prema ovom sporazumu uzimaju se u obzir i periodi osiguranja navršeni pre njegovog stupanja na snagu.
- (6) Rokovi zastarevanja prema pravnim propisima država ugovornica za sva prava koja nastaju po osnovu ovog sporazuma, počinju da teku najranije sa danom njegovog stupanja na snagu.
- (7) Ovaj sporazum se ne odnosi na prava koja su namirena putem jednokratne otpremnine ili povraćaja doprinosa.

Član 38.

Prestanak važenja prethodne Konvencije

Stupanjem na snagu ovog sporazuma, u odnosima između Srbije i Švajcarske, prestaje da važi Konvencija između Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Švajcarske Konfederacije o socijalnom osiguranju od 8. juna 1962. godine u verziji dodatne Konvencije od 9. jula 1982. godine.

Član 39.

Trajanje i otkazivanje Sporazuma

- (1) Ovaj sporazum se zaključuje na neodređeno vreme.
- (2) Svaka država ugovornica može, diplomatskim putem, u pisanoj formi, otkazati ovaj sporazum, uz poštovanje otkaznog roka od šest meseci pre kraja kalendarske godine.

(3) U slučaju otkazivanja ovog sporazuma njegove odredbe se i dalje primenjuju na prava stečena do dana prestanka njegovog važenja. Dogovorom će biti regulisano pitanje navršenih perioda osiguranja na osnovu kojih nije ostvareno pravo na davanje.

Član 40.

Stupanje na snagu Sporazuma

- (1) Ovaj sporazum podleže potvrđivanju.
- (2) Vlade država ugovornica se međusobno obaveštavaju, u pisanoj formi, o okončanju postupka predviđenog ustavom i zakonom koji je potreban za stupanje na snagu ovog sporazuma. Sporazum stupa na snagu prvog dana drugog meseca nakon prijema poslednjeg obaveštenja.

U potvrdu ovoga opunomoćenici država ugovornica su potpisali ovaj sporazum.

Sačinjeno u Beogradu, dana 11. oktobra 2010. godine, u dva originala na srpskom jeziku i nemačkom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako verodostojna.

Za Vladu Republike Srbije

Za Švajcarsko savezno veće

Rasim Ljajić, s.r.

Ervin Hofer, s.r.

Ministar rada i socijalne politike

Ambasador Švajcarske
Konfederacije u Srbiji